

Moldova er Europas fattigste og samtidig mindst besøgte turistland. Fire mænd fra Midtjylland har været afsted i en uge for at se, hvad landet har at byde på

På opdagelse i den tidligere Sovjetrepublik Moldova

AF HENRIK KØHLER

Vi er i Chisinau, Moldovas hovedstad efter en todages udflugt til Transnistrien. Der er et godt gensyn med fjerdemanden, der har valgt at blive i byen, mens vi andre var afsted. Det fejrer vi med en lille improviseret hyggestund med en rødvin, der er lidt for sød og en hvidvin med en lovlig karakteristisk smagsprofil. Når man blander de to til rosé, glider det ned.

Vores herskabelige airbnb-lejlighed ligger lige ud til et af byens hovedstrøg med det imponerende navn: »Bulevardul Stefan cel Mare si Sfint« og kun et stenkast fra det store marked, der tilbyder det meste i fødevarer, påklædning og planter.

Den følgende dag tager vi os god tid til at købe tulipanløg, frø til haven og til at dyrke stemningen på markedet, hvor der er et leben uden lige. Et sted er opmarcheret planter af mindst 25 forskellige vinsorter med et lille foto af en klase af hver af de pågældende druer. Man får lyst til at købe dem alle, velvidende at vi ikke har plads til dem i bagagen, og at formentlig blot nogle få ville kunne trives i det danske klima.

Der sælges valnødder i fem kategorier efter kvalitet. Moldova er jo et udpræget valnødder- og vinland. Valnødderne har vi plads til i bagagen og også gedefeta, bliver der handlet til hjemturen. Det bedste er dog at gå rundt og tage snigbilleder af herlige lokale typer. Her er kvinder med sortfarvet hår og dem med tørklæder og spraglede kjoler, og det er relativt let at se, hvem der kommer fra landet og hvem, der er de finere fruer fra hovedstaden.

I en stille gade i markedets udkant sidder de handlende, der ikke har en bod på markedet, direkte på fortovet med nogle ganske få grøntsager, eller glas med honning. Salg af afskårne blomster fra et par spande er en måde at supplere pensionen på

Et godt fif

Vi har kontaktet vores vært og spurgt,

om hun kender en, vi kan leje en bil af. Det er et godt fif, som jeg ofte har benyttet. Hermed får man faktisk altid en bil til en fornuftig pris fra en ærlig udlejer og uden at blive påduttet en masse forsikring, der ikke er brug for. Manden ankommer aftenen forinden sammen med sin teenagerson med en velholdt 10-12 år gammel hvid Skoda. Pris: 90 euro, eller cirka 670 kroner alt inkl. for to dage.

På nettet har vi mødt et projekt ved navn Queer Café, hvor LGTB-personer og andre aktivister holder til på et lukket museum og afholder arrangementer. Der skulle være en event netop i aften. Det er en god gåtur fra vores lejlighed, men omsider er vi fremme ved det tidligere museum Zemstvei. Inde på en lang mørk gang ses politiske budskaber på væggen, men ellers er det mest forfald, man lægger mærke til.

Jeg åbner forsigtigt en dør ind til et lokale, hvor to yngre kvinder og en mand holder møde. Det er meget rodet og støvet og flyder med møbler og rekvisitter. Folkene med cafeen er åbenbart på ferie og er desuden flyttet til en anden

adresse. »I love Denmark« siger kvinden, der er ordførende af de tre, og som taler flydende engelsk. Hun har blandt andet været i Århus og København og besøge nogle græsrodsprojekter og er en rigtig ildsjæl.

Vi bliver inviteret til at sidde ned og får en rundvisning. Hun fortæller, at der er vanskelige vilkår for kultur, der ikke falder ind under de traditionelle rammer. Det er op ad bakke med forståelse fra det offentlige, og de er relativt få aktiviteter. Men yderst interessant lige at få et kig ind i en virkelighed, der er forskellig fra det, man ellers møder.

Kvarteret, som vi er havnet i, huser flere ambassader, og trafikken er sparsom i forhold til, hvor vi bor.

Etno-landsby

Dagen derpå skal vi på roadtrip, og vi har pakket hver en lille rygsæk i tilfælde af, at det bliver til en overnatning i Soroca, landets uofficielle Roma-hovedstad 200 km. mod nord. Det går smertefrit med at styre bilen ud af byens tætte trafik. Folk kører pænt og høfligt. I rund-

Der bor 2,4 millioner indbyggere i Moldova - i hovedstaden Chisinau 567.038. Det officielle sprog er rumænsk. Landet rummer et stort russisktalende mindretal. Mange, især unge, er søgt mod udlandet de senere år. Månedlig minimumsløn cirka 2 – 2500 kroner.

kørslerne holder de tilbage for dem, der skal ind, det er lidt specielt.

Vores første mål er Orhei, der formentlig er Moldovas største turistattraktion. Landskabet slår nogle folder her, og på toppen af en aflang bakke ligger et nydeligt lille kloster med pæne blomsterbede og lave hække. Efter at have inspiceret det lille kloster går vi via en stejl og lang trappe ned mod den såkaldte etno-landsby og møder her et par sortklædte munke på vej i den modsatte retning.

Landsbyen er delvist beboet. I et lille hus kan man se historiske tekstiler, indretning og klædedragter. I en del haver dyrkes grøntsager i stor målestok. Det her land vrirler med brønde. Vi hejser en blikspand op fra en af dem med iskoldt vand fra 10-20 meters dybde.

Der er endnu omkring 130 km. til Soroca, så afsted i Skodaen. Vejen er forbavsende god, men rasteplasser med toilet eller bespisning møder man ikke. Det er ikke så godt, for drengene skal helst have kage eller mad med højst halvdan-tiden interval. Langs vejen er der tusindvis af kastanietræer i blomst, og alt land er tilsyneladende opdyrket.

Ankommet til Soroca kører vi gennem byen med Dnestr-floden på højre hånd. I samme retning på den modsatte bred et par hundrede meter borte ligger Ukraine. Øverst på toppen af byen på »Gipsy Hill« findes de overdimensio-

O I Orhei ligger et lille kloster på toppen af en bakkekam i det ellers flade og opdyrkede landskab. Neden for kan man opleve en såkaldt etno-landsby, der er delvist beboet og delvist museum. FOTO: HENRIK KØHLER

Er man til ortodokse kirker og klostre, er Moldova det helt rigtige sted. Denne landsbykirke har netop fået den blå farve frisket op. På mange gravsten er afdøde afbilledet.

Soroca benævnes som Moldovas uofficielle romahovedstad. Prangende pladser ligger side om side, men stort set alle er ubeboede og ufærdige indeni.

nerede Roma-paladser, der er kopier af Bolsjoj-teatret i Moskva og St. Peterskirken og Titanic.

Munden fuld af guld-tænder

Vi parkerer Skodaen et stykke derfra og løber først ind i en håndfuld ældre Roma-mænd i et venteskur, fyldt med religiøse ikoner. Den ene har munden fuld af guld-tænder, taler italiensk og mener, at undertegnede er meget smuk og ligner Don Corleone. Vi går en runde mellem de sindssygt prangende bygninger, der alle står tomme. Det har de gjort siden Sovjetunionens sammenbrud, hvor romaerne mistede nogle handelsveje og dermed deres finansielle grundlag. Glin-sende tage, romerske søjler, statuer og prægtige jernlåger er færdiggjorte, men det indre har stået ufærdigt i over 30 år. Det vidner rådne og sammenfaldne træstilladser om.

Et par enkelte steder går en gammel-mor og lufter tæpper, fejer og holder for-

mentlig opsyn med herlighederne. Det er tydeligt, at man har skullet overgå hinanden i pomp og pragt, og kun fantasien har sat grænser for udskejelserne. Bilen har stadig alle fire hjul, da vi er tilbage. På hjemturen forsøger vi med en vej, der følger floden og gennem noget skov, men den er fuldstændig ufremkommelig, selv om den er noteret som en vej på kortet.

På dag to som bilister vil drengene ud og se og gå i noget natur. Vi kører stik mod vest forbi tusindvis af marker og ender på en form for højdedrag, men uden udsyn, og så har folk læsset affald af hist og pist. Herefter sigter vi mod en sø, men det er en form for vandreservoir og temmelig uinteressant, så vi tager en morfar i det høje græs og kører herefter forbi en mark fuld af storke og mod den lidt større by Nisporeni.

Ved byens kulturhus dirigerer 4-5 sortklædte præster rundt med godt 100 personer, hvoraf mange er små piger

På Chisinaus gigantiske marked sælges det meste inden for fødevarer, sko og påklædning. På billedet er landlige kvinder ved at købe planter til udplantning.

helt ned til 3-4 år. Forsamlingen skal fotograferes på trappen foran bygningen sammen med 12-15 præster. Pludselig går det op for os, at de små piger har billeder af fostre i hånden. Det er en antiabortion demonstration, der grundigt skal dokumenteres. Det er slet ikke en behagelig oplevelse. Et baggrundstjek siger, at Moldova har fri abort indtil 12. uge, men det er disse præster tilsyneladende ikke enige i.

I provinsbyen Hincesti er hovedgaden over 50 meter bred og ender i et kæmpe krigsmonument med flag og for enden af en bred trappe. Der er lidt Brian-cowboystemning med store biler, der spiller høj musik.

Et interessant bekendtskab

Tilbage i Chisinau er det dagen for det europæiske melodigrandprix. Et stykke henne er et par hundrede meter af vores boulevard spærret af for biltrafik. En kæmpemæssig scene er opsat, hvor børn

synger til noget baggrundsmusik. Det er ikke dårligt, men sjovest hvis det er ens egne børn. Der bliver grillet og folk sidder ved de opstillede borde og bænke og spiser. Det vrirler med børn, og er et familiearrangement med stort F. I aften fra 22 – 23 viser de en times melodigrandprix på storskærm. Samtidig på byens centrale plads fra en scene står fire ældre sortklædte og synger religiøse sange til præindspillet musik. Bagtæppet er en lykkelig familie, bølgede frodige marker og blå himmel. Jehovas vidner har deres faste plads på hovedgaden. Prædikanter har gode kår når livet er svært.

Moldova har været et interessant bekendtskab. Der mangler lidt, der kan gøre livet lettere som turist, men til gengæld er landet ikke overrendt, folk er venlige og hvor får man ellers en flaske kvalitetsrødvin på en restaurant for 100 kroner. Det svarer i øvrigt til syv gange en timeløn på 14 kroner - den aktuelle minimumsløn i Moldova.

